

GEOGRAFIE. GHIDUL PROFESORULUI clasa a IX-a

**Repere metodologice pentru aplicarea noii
programe școlare și recomandări de utilizare
a manualului de Geografie – clasa a IX-a**

prof. dr. Steluța Dan

drd. Carmen-Camelia Rădulescu

dr. Ionuț Popa

Art Klett

București, 2026

CUPRINS

Argument

- 1. O nouă viziune asupra studiului Geografiei în liceu**
 - 1.1. De ce o nouă programă școlară și un nou manual?**
 - 1.2. Aspecte inovative în noua programă școlară de Geografie pentru învățământul liceal**
- 2. Manualul de Geografie pentru clasa a IX-a al Editurii Art Klett – resursă curriculară pentru elevi și profesori**
 - 2.1. Cum răspunde manualul cerințelor programei școlare**
 - 2.2. Arhitectura structurală a manualului**
 - 2.3. Arhitectura unei lecții și rolul secvențelor de învățare**
 - 2.4. Integrarea resurselor digitale în studiul geografiei**
 - 2.5. Evaluarea competențelor prin intermediul manualului**
 - 2.6. Manualul în practica didactică – răspunsuri la întrebările profesorilor**
 - 2.7. Perspective și recomandări finale**
- 3. Repere privind organizarea și desfășurarea instruirii la clasa a IX-a, în anul școlar 2026 – 2027**
 - 3.1. Documente care reglementează organizarea și desfășurarea instruirii**
 - 3.2. Modele (machete) orientative de planificare calendaristică**
 - 3.3. Model orientativ de proiectare a unei unități de învățare**
 - 3.4. Model orientativ de proiectare a unei lecții**

Argument

Prezentul ghid este destinat profesorilor care utilizează manualul de Geografie pentru clasa a IX-a al Editurii Art Klett și își propune să faciliteze valorificarea eficientă a acestuia în activitatea didactică.

Lucrarea oferă explicații privind filosofia noii programe școlare, structura manualului și logica organizării conținuturilor, precum și sugestii metodologice pentru proiectarea și desfășurarea activităților de predare–învățare–evaluare.

Ghidul nu reprezintă un model unic de lucru și nici un set de lecții prestabilite. El constituie un instrument de sprijin, care poate inspira profesorul în alegerea strategiilor didactice, în adaptarea activităților la particularitățile elevilor și în dezvoltarea unui demers educațional centrat pe formarea competențelor.

Prin exemplele și recomandările metodologice incluse, ghidul urmărește să sprijine profesorii în construirea unor experiențe de învățare relevante, atractive și conectate la realitatea geografică a lumii contemporane.

1. O nouă viziune asupra studiului Geografiei în liceu

1.1. De ce o nouă programă școală și un nou manual?

Societatea contemporană traversează transformări profunde generate de schimbările climatice, globalizare, dezvoltarea accelerată a tehnologiilor digitale, accesul permanent la informație și apariția unor provocări complexe privind utilizarea resurselor, protecția mediului și calitatea vieții. În acest context, rolul Geografiei în formarea tinerilor devine mai important ca oricând.

1197697660

O nouă programă școlară pentru disciplina Geografie:

Elaborată în conformitate cu profilul de formare al absolventului învățământului liceal și cu prevederile Legii învățământului preuniversitar

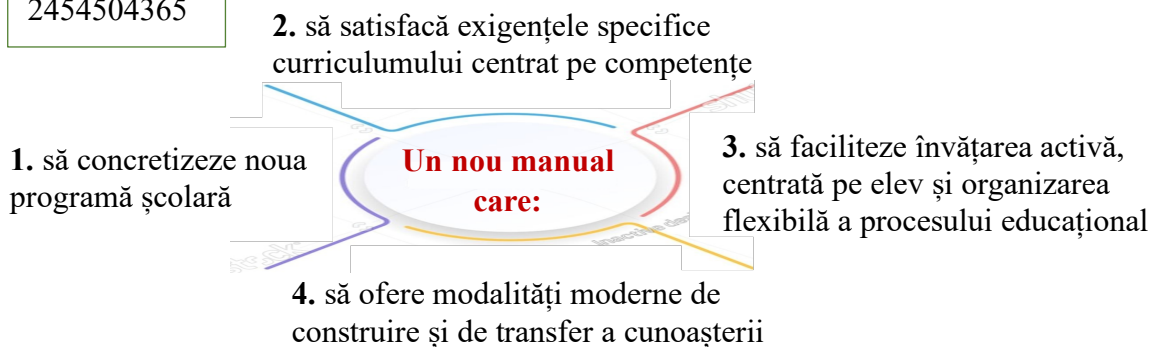
Focalizată pe dezvoltarea competențelor necesare înțelegerii și interpretării lumii contemporane

Care încurajează elevul să observe, să investigheze, să compare, să explice și să argumenteze fenomenele geografice, utilizând informații provenite din surse diverse și instrumente moderne de analiză.

Care promovează integrarea educației pentru dezvoltare durabilă, a competențelor digitale, a gândirii critice și a abordării interdisciplinare, contribuind la formarea unui absolvent capabil să participe responsabil la viața comunității și să înțeleagă procesele care modelează lumea actuală.

Prin care studiul geografiei să devină un demers activ, centrat pe înțelegerea relațiilor dintre componentele mediului și dintre natură și societate.

2454504365

1.2. Aspecte inovative în noua programă școlară de Geografie pentru învățământul liceal

► Noua viziune asupra geografiei în liceu

Noua programă școlară pentru disciplina Geografie, elaborată în conformitate cu profilul de formare al absolventului învățământului liceal și cu prevederile Legii învățământului preuniversitar:

- propune o schimbare de perspectivă asupra procesului educațional și o schimbare semnificativă a modului în care este înțeleasă și predată Geografia în învățământul liceal.
- promovează o abordare integrată și sistemică, în care fiecare element este analizat în relație cu celelalte.
- promovează integrarea educației pentru dezvoltare durabilă, a competențelor digitale, a gândirii critice și a abordării interdisciplinare, contribuind la formarea unui absolvent capabil să participe responsabil la viața comunității și să înțeleagă procesele care modelează lumea actuală.

→ Geografia nu mai este privită ca o succesiune de cunoștințe despre continente, state sau fenomene naturale, ci ca o disciplină care oferă instrumentele necesare înțelegerii relațiilor complexe dintre componentele mediului geografic și dintre natură și societate.

→ Studiul geografiei devine un demers activ, centrat pe înțelegerea relațiilor dintre componentele mediului și dintre natură și societate.

→ Elevul este încurajat să observe, să investigheze, să compare, să explice și să argumenteze fenomenele geografice, utilizând informații provenite din surse diverse și instrumente moderne de analiză.

► **De la transmiterea informației la dezvoltarea competențelor**

În noua paradigmă curriculară, informațiile geografice nu reprezintă un scop în sine, ci resurse utilizate pentru dezvoltarea competențelor generale și specifice.

→ Profesorul devine organizator al experiențelor de învățare, iar elevul este implicat activ în observarea, analiza, interpretarea și argumentarea fenomenelor geografice.

→ Procesul educațional urmărește dezvoltarea capacității elevului de a utiliza cunoștințele în contexte noi, de a rezolva probleme și de a lua decizii fundamentate

→ Accentul se deplasează de la transmiterea și memorarea informațiilor către dezvoltarea competențelor care permit elevului să observe, să înțeleagă, să investigheze și să explice lumea în care trăiește.

► **Gândirea sistemică**

Una dintre direcțiile majore ale noii programe este dezvoltarea gândirii sistemice → abordare care contribuie la înțelegerea complexității lumii contemporane și dezvoltă capacitatea de analiză și sinteză.

Fenomenele geografice sunt analizate ca părți ale unor sisteme aflate în permanentă interdependență.

Elevul este încurajat să identifice relații de cauzalitate, conexiuni spațiale și temporale și mecanisme de funcționare ale sistemelor geografice.

► **Abordarea investigativă**

Programa promovează învățarea prin investigare → investigația geografică utilizează observația directă, studiul de caz, analiza imaginilor satelitare, interpretarea hărților, reprezentărilor grafice și bazelor de date geografice.

Din receptor al informației **elevul** devine participant activ la construirea propriei cunoașteri.

Elevul este provocat să formuleze întrebări, să identifice surse de informație, să colecteze și să interpreteze date, să emită ipoteze și să argumenteze concluzii.

► **Geografia lumii contemporane**

Conținuturile programei sunt selectate astfel încât să răspundă provocărilor actuale ale societății → schimbările climatice, hazardurile naturale, utilizarea resurselor, biodiversitatea, urbanizarea, dezvoltarea tehnologiilor geospațiale sau impactul activităților umane asupra mediului nu sunt prezentate ca teme izolate, ci ca probleme reale, cu implicații asupra vieții cotidiene și asupra viitorului societății.

Geografia devine astfel o disciplină care explică lumea prezentului.

Pregătește **elevul** pentru lumea viitorului.

► **Dezvoltarea durabilă**

Conceptul dezvoltării durabile traversează întreaga programă școlară → educația pentru dezvoltare durabilă nu constituie un capitol distinct, ci reprezintă un principiu care structurează întreaga abordare curriculară.

Elevii sunt încurajați să înțeleagă echilibrul dintre dezvoltarea economică, protecția mediului și responsabilitatea socială, să analizeze efectele activităților umane asupra mediului și să identifice soluții pentru utilizarea responsabilă a resurselor naturale.

► **Competențele digitale**

Utilizarea tehnologiilor digitale reprezintă una dintre noutățile importante ale programei.

→ Hărțile digitale, imaginile satelitare, Sistemele Informaționale Geografice (GIS), sistemele de poziționare globală (GNSS), platformele educaționale și aplicațiile interactive devin instrumente curențe de lucru, atât pentru profesor, cât și pentru elev.

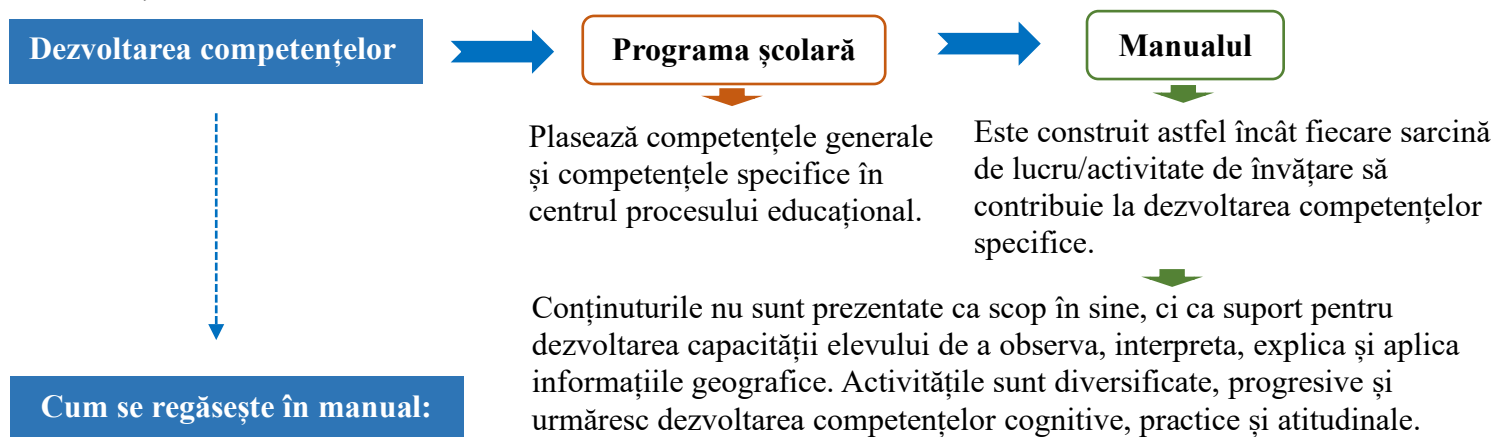
→ Prin utilizarea acestora, elevii dezvoltă competențe digitale autentice și învață să selecteze, să analizeze și să utilizeze critic informația geografică din surse diverse, în concordanță cu cerințele societății digitale.

2. Manualul de Geografie pentru clasa a IX-a al Editurii Art Klett – resursă curriculară pentru elevi și profesori

2.1. Cum răspunde manualul cerințelor programei școlare

▶ Manualul de Geografie pentru clasa a IX-a a fost elaborat pornind de la principiile și finalitățile noii programe școlare. Între structura programei și organizarea manualului există o corespondență directă, fiecare unitate de învățare, lecție și activitate fiind proiectate pentru formarea competențelor prevăzute de curriculum.

▶ Manualul nu urmărește doar transmiterea conținuturilor, ci creează contexte autentice de învățare în care elevii observă, investighează, analizează, explică și aplică informațiile geografice în situații relevante pentru lumea contemporană. Organizarea lecțiilor, diversitatea activităților și utilizarea resurselor moderne reflectă fidel filosofia noii programe școlare.

Cum se regăsește în manual:

- fiecare unitate de învățare dezvoltă simultan mai multe competențe specifice;
- lecțiile sunt organizate după un parcurs didactic unitar, care are la bază secvențele: **Explorez, Analizez critic, Rețin, Aplic și Explic**;
- aplicațiile practice și studiile de caz permit transferul cunoștințelor în contexte reale;
- recapitulările și evaluările au în vedere formarea competențelor (cunoștințe, abilități, atitudini) și nu urmăresc memorarea informațiilor;
- metodele complementare de evaluare (*observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, investigația, proiectul, portofoliul, autoevaluarea*) asigură diversificarea procesului evaluativ și reprezintă o sursă modernă de *feedback* (ce, cât, cum a învățat elevul?) și de *feedforward* (ce, cât, cum va învăța elevul?)

DE REȚINUT!

- Manualul a fost elaborat pentru a transpune în practică noua viziune curriculară și pentru a oferi profesorului un instrument modern, flexibil și adaptat cerințelor actuale ale educației.
- În acord cu programa școlară, fiecare unitate de învățare este construită astfel încât să conducă progresiv la formarea competențelor specifice, prin activități de observare, analiză, interpretare, investigare și aplicare.
- Prin situații autentice de învățare, aplicații practice, studii de caz, investigații, utilizarea imaginilor satelitare, a sistemelor informaționale geografice (GIS) și a sistemelor globale de poziționare (GNSS), manualul favorizează implicarea activă a elevilor în procesul de învățare.
- Conținuturile sunt riguros selectate și actualizate științific, fiind prezentate într-o manieră accesibilă și atractivă, fără a pierde din consistența academică.
- Organizarea lecțiilor urmărește un parcurs logic al învățării, în care elevul descoperă, analizează, explică și aplică noile cunoștințe înainte de a realiza sinteza acestora.
- Sarcinile de lucru/activitățile de învățare și sarcinile/activitățile recapitulative și evaluative permit diferențierea și adaptarea actului didactic la specificul clasei (au niveluri diferite de dificultate – bază, mediu, performanță).
- Manualul oferă profesorului libertatea de a adapta demersul didactic la particularitățile colectivului de elevi, fără a impune un model unic de predare, iar activitățile propuse pot fi extinse, reorganizate sau integrate în funcție de contextul educațional.

Construirea progresivă a conceptelor geografice

Programa școlară

Manualul

Propune dezvoltarea graduală a conceptelor fundamentale ale geografiei.

Respectă această logică, evitând prezentarea izolată a conceptelor.

Noțiunile sunt reluate și aprofundate pe parcursul întregului manual, fiind valorificate în contexte diferite și în relație cu alte concepte.

Cum se regăsește în manual:

- conceptul de *geosferă* este introdus în prima unitate și utilizat ulterior în studiul reliefului, atmosferei, hidrosferei și biosferei;
- relațiile dintre natură și societate sunt dezvoltate progresiv în toate unitățile;
- conceptele de *sistem*, *interdependență*, *resursă*, *risc*, *dezvoltare durabilă* și *mediu* sunt reluate permanent în contexte noi;
- fiecare unitate valorifică noțiunile dobândite anterior.

Învățarea investigativă

Programa școlară

Manualul

Promovează investigarea ca modalitate principală de construire a cunoașterii geografice.

Oferă numeroase contexte în care elevii observă, caută informații, analizează texte-suport, studiază infografice/scheme conceptuale și formulează întrebări, concluzii/opinii argumentate, investighează fenomene/procese/evenimente geografice.

Prezentate în ordinea/sucesiunea logică internă a disciplinei, conținuturile sunt transmise prin intermediul sarcinilor de lucru/activităților de învățare care creează situații/contexte de învățare de tip explorativ/investigativ, menite să cunoască fapte și mai ales cunoaște conceptuale, procedurale și metacognitive.

Cum se regăsește în manual:

- fiecare lecție cuprinde sarcini de lucru/activități de învățare de tip explorativ/investigativ integrate în cadrul secvenței **Explorez**;
- aplicații practice bazate pe observarea directă și analiza spațiului geografic;
- interpretarea hărților, imaginilor satelitare și reprezentărilor grafice;
- utilizarea surselor multiple de informație;
- realizarea de activități de cercetare (analiză, studiere) individuale/în grup în cadrul secvenței **Investigatie**.

Formarea gândirii critice

Programa școlară

Manualul

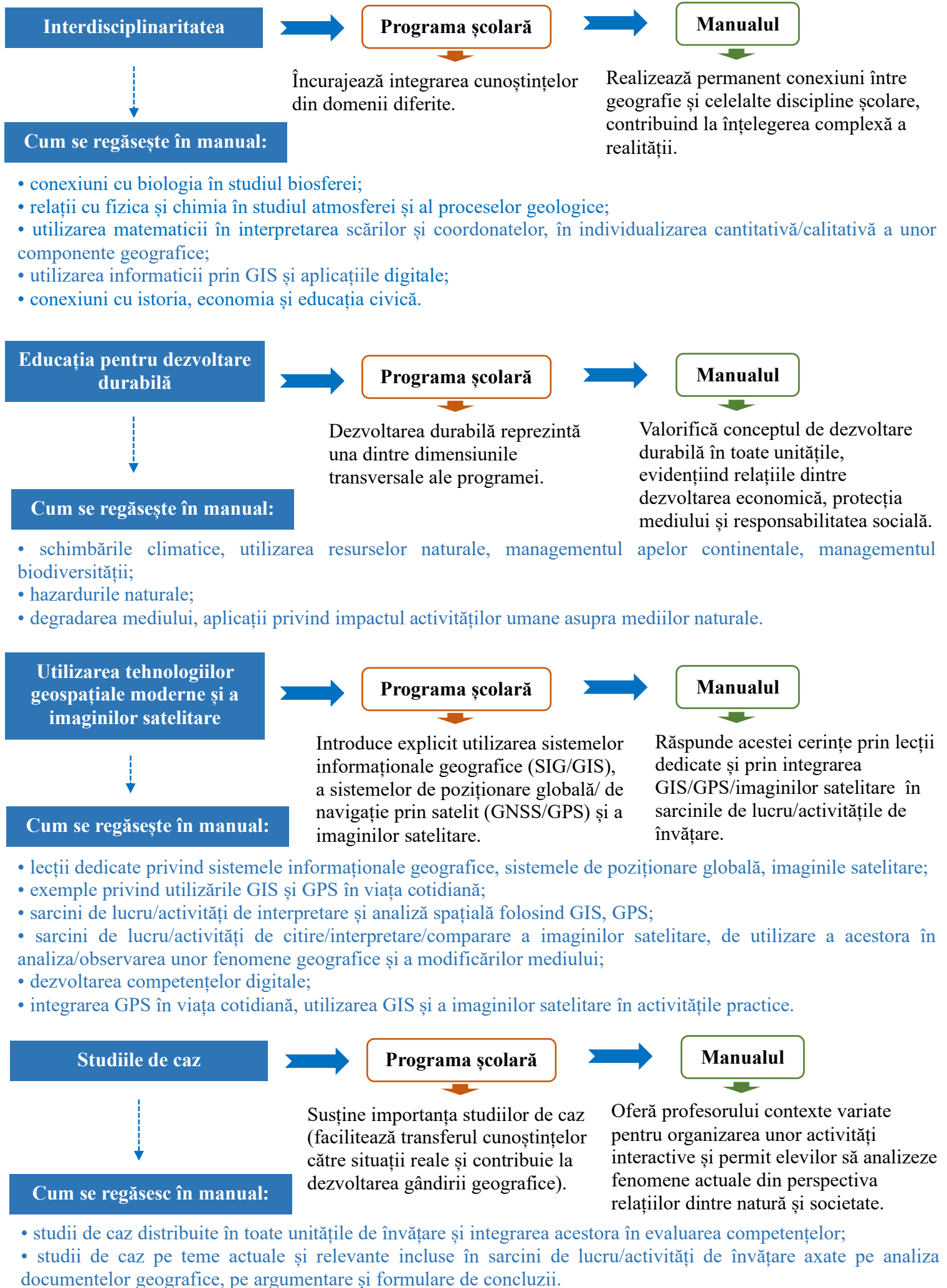
Promovează construirea cunoașterii geografice prin analiza critică a informațiilor, stimularea gândirii critice și a spiritului critic.

Urmărește dezvoltarea capacității elevilor de a interpreta informațiile și de a argumenta propriile concluzii.

Sarcinile de lucru depășesc reproducerea informațiilor și solicită analiza relațiilor cauzale și de condiționare, formularea ipotezelor și evaluarea impactului proceselor geografice.

Cum se regăsește în manual:

- rubrica **Analizez critic** este prezentă în fiecare lecție;
- comparații între fenomene și procese geografice;
- interpretarea documentelor geografice;
- argumentarea și formularea de opinii privind problemele actuale ale mediului.

În ansamblul său, manualul transpune fidel filosofia noii programe școlare.

Structura unităților de învățare, organizarea lecțiilor, diversitatea activităților și utilizarea resurselor digitale nu reprezintă simple opțiuni editoriale, ci soluții didactice concepute pentru dezvoltarea competențelor prevăzute de curriculum. În acest fel, manualul devine nu doar o resursă curriculară de suport pentru predarea conținuturilor, ci **un instrument de formare a elevului capabil să înțeleagă, să analizeze și să explice lumea contemporană, în spiritul educației geografice moderne.**

2.2. Arhitectura structurală a manualului

► **Context general:** Manualul secolului XXI nu mai reprezintă doar un instrument de lucru al elevului, ci calea prin care elevul își deschide orizontul cunoașterii.

► **Obiectiv strategic:** Alinierea la standardele internaționale privind arhitectura structurală a unui manual pentru disciplina Geografie.

► **Țintă strategică:** Un „altfel” de manual.

► **Concretizare (rezultat):** Manualul de Geografie pentru clasa a IX-a aduce schimbări la nivel de strategie didactică și de design al instruirii oferind o construcție curriculară unitară, coerentă, care:

→ asigură formarea/dezvoltarea competențelor specifice definite de programa școlară;

→ facilitează construirea de experiențe și contexte ce încurajează și susțin învățarea activă și de profunzime prin explorare, prin dezvoltarea gândirii convergente și sistematice, prin crearea de „conflicte cognitive” care stimulează motivația elevilor pentru învățare și favorizează valorificarea creativă a noilor achiziții în viața cotidiană.

2711687933

ARHITECTURA STRUCTURALĂ A MANUALUI DE GEOGRAFIE – clasa a IX-a

– o construcție centrată pe elev, pe relevanță, noutate și calitate științifică, pe echitate, egalitate de șanse și incluziune –

TRANSPUNE FIDEL NOUA VIZIUNE CURRICULARĂ

- Conținuturile și sarcinile de lucru/activitățile de învățare asigură structurarea competențelor generale și specifice asumate de programa școlară.

CENTRAT PE ELEV

- Elevul participă activ și conștient la propria învățare.
- Profesorul ghidează și facilitează învățarea.

ABORDARE INTEGRATĂ

- Îmbină informația cu explorarea, analiza critică, aplicațiile practice și tehnologia digitală.
- Conectează geografia cu lumea reală.

DEZVOLTĂ COMPETENȚE

- Observare, explorare, analiză, interpretare, argumentare, rezolvare de probleme, colaborare, utilizare digitală.

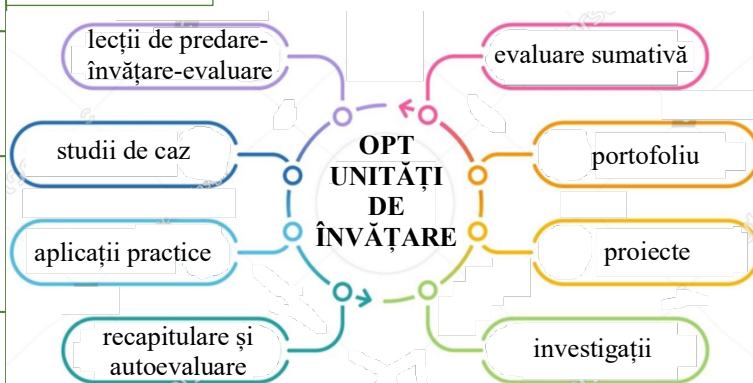
ELEMENTE CARACTERISTICE

- Are o structură didactică unitară și ușor de utilizat.
- Oferă o informație științifică actualizată, experiențele de învățare vizează fapte și probleme ale prezentului.
- Permite construirea unui act didactic flexibil, bazat pe învățarea dirijată, pe dialog și interacțiuni profesor-elevi, elevi – elevi.
- Oferă o paletă diversificată de sarcini de lucru/activități de învățare care stimulează participarea activă a elevilor.
- Susține o evaluare integrată pe tot parcursul învățării.
- Favorizează conectarea permanentă a geografiei la realitatea contemporană.

2511396277

STRUCTURA MANUALULUI

– coerentă și progresivă –

RESURSE SUPLIMENTARE

- atlas geografic
- materiale multimedia (video, simulări digitale, hărți interactive ș.a.)
- bibliografie selectivă
- dispozitive IT&C

BENEFICII PENTRU ELEV

- Înțelege lumea înconjurătoare și procesele care o modelează.
- Aplică cunoștințele în contexte reale.
- Înțelege interdependențele dintre geosfere, dintre om și spațiul geografic.
- Utilizează tehnologia digitală în mod responsabil și eficient.
- Comunică, colaborează și cooperează atât cu profesorul, cât mai ales cu colegii.
- Își dezvoltă motivația pentru cunoașterea și învățarea pe termen lung.
- Își formează o viziune globală și durabilă asupra lumii contemporane.
- Devine un cetățean activ și responsabil.

IDEE - CHEIE: Manualul oferă un parcurs de învățare complet, flexibil și coerent, care sprijină profesorul în a transforma lecția de geografie într-o experiență relevantă, atractivă și formativă pentru fiecare elev.

2711687933

2808370339

2.3. Arhitectura unei lecții și rolul secvențelor de învățare

► **Context general:** Subordonată structural unei unități de învățare, lecția reprezintă unitatea elementară de învățare prin care se realizează formarea/dezvoltarea de competențe specifice ↔ o lecție nu este o simplă înșiruire/prezentare de conținuturi (informații), ci constituie un demers didactic construit în jurul unei logici pedagogice și centrat pe activitatea elevului.

► **Obiectiv strategic:** Construirea unor lecții cu o arhitectură unitară, care:

- să asigure un traseu de învățare coerent și eficient;
- să constituie un suport instructiv flexibil și dinamic, centrat pe elev;
- să combine componenta informațională (text, informații vizuale – imagini, infografice, reprezentări grafice și cartografice) cu componenta acțională/formativ-dezvoltativă (sarcini de lucru/activități de învățare);
- să ofere elevului o conexiune directă cu partea aplicativ-formativă a geografiei;
- să ofere profesorului oportunități de sarcini de lucru/activități de învățare ce pot fi diferențiate, individualizate și personalizate la nevoile și interesele de învățare și dezvoltare ale elevilor.

► **Țintă strategică:** O „altfel” de lecție

► **Concretizare (rezultat):** Fiecare lecție din manualul de Geografie pentru clasa a IX-a este:

→ organizată ca un parcurs de învățare în care elevul este implicat activ în construirea propriilor cunoștințe și competențe.

→ structurată pe secvențe de instruire/de învățare care răspund etapelor procesului de învățare: observare, descoperire, identificare, formulare de întrebări și răspunsuri, raționament, argumentare, problematizarea cunoașterii, sinteză, aplicarea cunoștințelor în contexte noi, fixarea/consolidarea/remedierea achizițiilor, reflecția asupra propriului progres.

→ o resursă flexibilă de organizare a activității didactice și un instrument de învățare autentică.

ARHITECTURA UNEI LECȚII DE GEOGRAFIE

– o succesiune logică de secvențe centrate pe elev, pe învățarea dinamică prin descoperire, pe flexibilitate, feedback și reflecție –

► Conținuturi esențiale și sarcini de lucru/activități de învățare variate

Formarea/dezvoltarea competențelor specifice asumate

STRUCTURA LECȚIEI
– unitate în diversitate –

► Eliminarea stereotipurilor metodologice

► **Învățare activ-participativă cu relevanță în viața reală și conectată la experiențele cotidiene.**

1 EXPLOREZ

- valorifică experiența anterioară a elevilor și deschide calea spre noul conținut al învățării (idei ancoră, concepte etc.);
- creează contexte/experiențe pentru dezvoltarea curiozității și a motivației elevilor pentru învățare și pentru implicarea lor activă în procesul de învățare.

2 ANALIZEZ CRITIC

- asigură construirea de noi achiziții prin analizarea activă de către elevi a realității geografice (observații și interogații critice, raționamente inductive și deductive ș.a.);
- creează contexte/experiențe pentru analize cauzale și/sau de condiționare, dezbateri, explicații, formulări de opinii/răspunsuri fundamentate menite să conducă la dezvoltarea gândirii critice bazată pe cunoaștere, aplicare, raționament.

3 REȚIN

- esențializează într-o formă sintetică conceptele și ideile cheie ale lecției;
- facilitează structurarea noilor conținuturi ale învățării.

5 EXPLIC

- evaluează și validează achizițiile învățării;
- creează contexte/experiențe pentru problematizarea cunoașterii, generarea de „conflicte cognitive”.

4 APLIC

- valorizează noile achiziții;
- evaluează nivelul de înțelegere și de construire a noilor achiziții
- creează contexte/experiențe care promovează transferul/fixarea/consolidarea cunoștințelor, exersarea abilităților intelectuale și practice;
- oferă elevului auto-feedback și teme de reflecție.

CINCI SECVENȚE DE ÎNVĂȚARE

Secvențele lecției → suport și resursă pentru activitățile evaluative: evaluare formativă pentru stimularea și intensificarea învățării, pentru asigurarea permanentă a feedback-ului, autoevaluare și interevaluare/evaluare colegială, evaluare prin metode complementare: investigația, proiectul, portofoliul (propușe ca secvențe distincte în cadrul unor lecții)

IDEE - CHEIE: Fiecare lecție este o piesă din „puzzle-ul” călătoriei în care elevii descoperă, înțeleg și aplică geografia pentru a „citi” lumea în care trăiesc și pentru a contribui la construirea unui viitor mai bun.

2711687933

2.4. Integrarea resurselor digitale în studiul geografiei

► Tehnologia digitală – un instrument pentru înțelegerea spațiului geografic

Transformările tehnologice din ultimele decenii au schimbat profund modul în care este studiat și analizat spațiul geografic. În prezent, imaginile satelitare, Sistemele Informaționale Geografice (GIS), sistemele globale de poziționare (GNSS/GPS) și hărțile digitale interactive reprezintă instrumente curente utilizate atât în cercetarea geografică, cât și în numeroase domenii ale activității economice și sociale.

Noua programă școlară valorifică aceste resurse digitale pentru dezvoltarea competențelor geografice și digitale ale elevilor, iar manualul le integrează într-un mod firesc în activitățile de învățare.

Tehnologia nu este utilizată ca scop în sine, ci ca instrument care facilitează observarea, investigarea, interpretarea și explicarea fenomenelor geografice.

Prin utilizarea acestor resurse, elevii învață să exploreze spațiul geografic, să analizeze relațiile dintre componentele mediului și să înțeleagă procesele care modelează lumea contemporană.

► Cum se regăsesc resursele digitale în manual

Sistemele Informaționale Geografice (GIS)

- Manualul introduce progresiv conceptele fundamentale privind GIS, punând accent pe rolul acestora în organizarea, analiza și reprezentarea informațiilor geografice.
- Exemplele și aplicațiile propuse evidențiază utilizarea GIS în analiza fenomenelor geografice, managementul teritoriului, protecția mediului și fundamentarea deciziilor, contribuind la dezvoltarea alfabetizării geospațiale și a gândirii sistemice.

Sistemele globale de poziționare (GNSS/GPS)

- Tehnologiile de poziționare globală sunt valorificate în activități practice care dezvoltă orientarea în spațiu și aplicarea cunoștințelor geografice în contexte reale.
- Elevii utilizează aplicații GNSS/GPS pentru identificarea poziției geografice, stabilirea traseelor, măsurarea distanțelor și desfășurarea unor activități de investigare în teren, înțelegând legătura dintre coordonatele geografice și localizarea în spațiu.

Imaginile satelitare

- Sunt utilizate în manual pentru observarea directă a suprafeței terestre și pentru analiza transformărilor produse în timp. Activitățile propuse permit identificarea elementelor naturale și antropice, compararea unor teritorii și explicarea proceselor geografice prin investigarea unor situații reale.
- Prin interpretarea imaginilor satelitare, elevii își dezvoltă capacitatea de observare sistematică, analiză spațială și formulare a concluziilor pe baza informațiilor vizuale.

Hărțile digitale interactive și resursele multimedia

- Manualul recomandă utilizarea hărților digitale interactive, a animațiilor, simulărilor și a altor resurse multimedia pentru completarea activităților de învățare.
- Aceste resurse facilitează înțelegerea proceselor geografice dinamice, permit explorarea unor spații greu accesibile și contribuie la dezvoltarea capacității elevilor de analiză și interpretare critică a informațiilor geografice.

► Competențe dezvoltate

Integrarea resurselor digitale în activitatea didactică contribuie la dezvoltarea unui ansamblu de competențe necesare studiului geografiei și învățării pe tot parcursul vieții.

Prin activitățile propuse în manual, elevii își dezvoltă:

- competențele digitale și geospațiale;
- capacitatea de observare și investigare;
- analiza și interpretarea informațiilor geografice;
- gândirea sistemică și gândirea critică;
- utilizarea responsabilă a informațiilor provenite din surse digitale;
- aplicarea cunoștințelor geografice în contexte reale.

► **Recomandări metodologice**

Valorificarea resurselor digitale este eficientă atunci când acestea completează demersul didactic și contribuie la atingerea obiectivelor de învățare.

În utilizarea acestor resurse se recomandă:

- integrarea tehnologiei în situații autentice de învățare;
- stimularea observării și formulării de ipoteze înaintea explicațiilor profesorului;
- corelarea permanentă a imaginilor satelitare și a aplicațiilor digitale cu hărțile și informațiile din manual;
- selectarea unor resurse validate științific și adaptate nivelului de pregătire al elevilor;
- utilizarea echilibrată a tehnologiei, astfel încât aceasta să sprijine analiza geografică și să nu înlocuiască activitatea intelectuală a elevului.

► **Resurse digitale complementare**

În completarea activităților propuse în manual, profesorul poate utiliza resurse digitale dezvoltate de instituții și organizații de prestigiu, care oferă informații actualizate și validate științific.

Resursă	Utilizare didactică
Google Earth	Explorarea reliefului și a peisajelor geografice
Google Maps	Localizare, orientare și măsurarea distanțelor
Sentinel Hub	Analiza imaginilor satelitare
Copernicus Browser	Monitorizarea modificărilor mediului
NASA Earth Observatory	Analiza fenomenelor naturale la scară globală
USGS Earth Explorer	Date satelitare și modele digitale ale terenului
Administrația Națională de Meteorologie	Date climatice și prognoze meteorologice
Institutul Național de Statistică	Analiza indicatorilor demografici și economici
Agenția Europeană de Mediu	Probleme de mediu și dezvoltare durabilă

DE REȚINUT!

Resursele digitale:

- completează manualul, dar nu îl înlocuiesc;
- extind posibilitățile de explorare, investigare și analiză a spațiului geografic, contribuind la formarea unor competențe necesare elevilor într-o societate profund digitalizată;
- utilizate echilibrat și cu un scop didactic clar, acestea transformă lecția de geografie într-o experiență de învățare autentică, conectată la realitatea lumii contemporane.

2.5. Evaluarea competențelor prin intermediul manualului

Evaluarea ca parte a procesului de învățare

Într-un curriculum centrat pe competențe, evaluarea nu se limitează la verificarea și reproducerea informațiilor însușite de elevi. Ea urmărește capacitatea acestora de a utiliza cunoștințele, deprinderile și atitudinile dobândite pentru analiza, explicarea și rezolvarea unor situații geografice variate.

Manualul susține o abordare integrată a evaluării, prezentă pe întregul parcurs al învățării. Activitățile propuse în cadrul lecțiilor permit observarea modului în care elevii analizează documente geografice, formulează explicații, aplică noțiuni și metode, argumentează puncte de vedere și transferă ceea ce au învățat în contexte noi.

Evaluarea devine astfel un instrument de reglare a procesului didactic. Ea oferă profesorului informații despre nivelul de formare a competențelor și despre dificultățile întâmpinate de elevi, iar elevului îi permite să își conștientizeze progresul, să identifice aspectele care necesită îmbunătățire și să participe activ la propria formare.

În manual, evaluarea este realizată prin instrumente și activități diverse: întrebări și sarcini integrate în lecții, exerciții de aplicare, investigații, proiecte, portofolii, activități de recapitulare, autoevaluare și teste. Diversitatea acestora permite evaluarea nu numai a cunoștințelor, ci și a capacităților de analiză, interpretare, argumentare, investigare și rezolvare de probleme.

Rolul evaluării inițiale

Evaluarea inițială permite identificarea cunoștințelor, deprinderilor și reprezentărilor pe care elevii le dețin înaintea începerii unei noi unități de învățare.

Scopul său nu este acordarea unei note, ci stabilirea nivelului de la care pornește procesul didactic.

În cazul geografiei, aceasta este importantă deoarece noile achiziții se construiesc frecvent pe noțiuni, reprezentări spațiale și experiențe dobândite în anii anteriori sau în contexte de învățare nonformală.

Recomandări pentru profesor:

- utilizați sarcini evaluative scurte, accesibile și relevante;
- încurajați răspunsurile spontane și formularea de ipoteze;
- evitați sancționarea răspunsurilor incomplete sau incorecte;
- identificați concepțiile greșite care pot afecta noile învățări;
- adaptați activitățile ulterioare la rezultatele constatate.

► Evaluarea formativă

Rolul evaluării formative

→ însoțește procesul de învățare și oferă informații continue despre progresul elevilor;
→ permite intervenția promptă a profesorului, clarificarea dificultăților și ajustarea strategiilor didactice înainte de evaluarea finală.

Într-o lecție de geografie, evaluarea formativă poate viza modul în care elevii citesc o hartă, interpretează un grafic, analizează o imagine satelitară, stabilesc relații cauzale sau argumentează o concluzie.

Recomandări pentru profesor

- observați procesul de rezolvare, nu doar răspunsul final;
- adresați întrebări care îi determină pe elevi să explice cum au gândit;
- oferiți feedback concret și orientat spre îmbunătățire;
- utilizați greșeala ca oportunitate de învățare;
- adaptați ritmul și nivelul sarcinilor la nevoile clasei;
- reluați sau reformulați explicațiile atunci când apar dificultăți comune.

Cum este susținută de manual

Evaluarea formativă este integrată în secvențele fiecărei lecții:

- **Explorez**, prin identificarea cunoștințelor și reprezentărilor inițiale, prin observarea modului de documentare/de rezolvare a elementelor/fenomenelor/proceselor geografice prezentate;
- **Analizez critic**, prin interpretare, comparare și argumentare;
- **Rețin**, prin sintetizarea ideilor esențiale;
- **Aplic**, prin utilizarea achizițiilor în contexte noi;
- **Explic**, prin validarea înțelegerii conceptelor și proceselor.

► Evaluarea sumativă

Rolul evaluării sumative

→ se realizează la finalul unei etape de învățare și urmărește stabilirea nivelului de formare a competențelor;

→ sintetizează rezultatele obținute de elev și poate conduce la acordarea unei note sau a unui calificativ.

Evaluarea sumativă trebuie să fie corelată cu competențele specifice, cu activitățile desfășurate și cu conținuturile studiate. Elevii nu pot fi evaluați prin sarcini fundamental diferite de cele pe care au avut ocazia să le exerseze în timpul procesului de învățare.

Cum este susținută de manual

La finalul unităților de învățare, manualul propune teste și sarcini variate, construite pentru evaluarea:

- cunoștințelor geografice esențiale;
- utilizării limbajului de specialitate;
- interpretării hărților, graficelor, imaginilor și textelor;
- explicării relațiilor dintre fenomene;
- aplicării cunoștințelor în situații noi;
- argumentării și rezolvării unor probleme geografice.

Recomandări pentru profesor:

- corelați fiecare item cu o competență și cu rezultatele așteptate;
- utilizați tipuri variate de itemi;
- evitați testele bazate exclusiv pe memorare;
- formulați cerințe clare și lipsite de ambiguitate;
- asigurați un echilibru între sarcinile simple, medii și complexe;
- comunicați criteriile de evaluare înaintea realizării unor proiecte sau investigații;
- analizați rezultatele pentru a identifica atât progresul, cât și dificultățile persistente.

► **Diversitatea instrumentelor și metodelor de evaluare**

Evaluarea competențelor presupune utilizarea unor instrumente variate, deoarece un singur tip de probă nu poate surprinde toate dimensiunile învățării.

Manualul combină metode tradiționale și complementare/alternative, oferind profesorului posibilitatea de a selecta instrumentele potrivite în funcție de competențele urmărite.

► **Itemii obiectivi și semiobiectivi**

Itemii cu alegere multiplă, de tip adevărat-fals, de asociere sau de completare permit verificarea rapidă a unor cunoștințe și relații esențiale. Ei sunt utili, dar nu trebuie să domine evaluarea, deoarece surprind doar parțial capacitatea elevului de a utiliza achizițiile.

► **Itemii cu răspuns construit**

Întrebările deschise, explicațiile, argumentările și sarcinile de analiză solicită formularea unui răspuns propriu. Acestea permit evaluarea modului de gândire, a limbajului geografic și a capacității de stabilire a unor relații cauzale.

► **Itemii bazați pe suporturi geografice**

Hărțile, graficele, tabelele, imaginile satelitare, fotografiile și textele geografice permit construirea unor sarcini autentice. Elevii pot fi solicitați să identifice, să compare, să interpreteze, să explice sau să formuleze concluzii pe baza informațiilor oferite.

► **Proiectul și investigația**

Proiectul și investigația permit evaluarea unor competențe complexe: documentarea, selectarea surselor, organizarea informației, colaborarea, rezolvarea problemelor și prezentarea rezultatelor. Evaluarea trebuie realizată pe baza unor criterii comunicate clar.

► **Portofoliul**

Portofoliul reunește produse realizate pe o perioadă mai lungă și evidențiază progresul elevului. Acesta poate cuprinde fișe de lucru, hărți, grafice, investigații, reflecții personale, proiecte și rezultate ale autoevaluării.

► **Observarea sistematică**

Profesorul poate evalua participarea, colaborarea, utilizarea limbajului geografic, capacitatea de argumentare și modul de realizare a sarcinilor. Pentru o evaluare cât mai obiectivă, este utilă utilizarea unei grile de observare.

► **Evaluarea prin sarcini autentice**

Sarcinile autentice plasează elevii în situații apropiate de realitate și solicită utilizarea integrată a cunoștințelor și competențelor. În geografie, acestea pot porni de la probleme ale mediului local, riscuri naturale, utilizarea resurselor, organizarea teritoriului sau analiza unor schimbări recente.

Manualul oferă contexte în care elevii pot:

- ♦ analiza transformările unui teritoriu;
- ♦ propune soluții pentru o problemă de mediu;
- ♦ interpreta un traseu folosind coordonate și aplicații de localizare;
- ♦ compara imagini satelitare;
- ♦ analiza date statistice și cartografice;
- ♦ formula argumente și recomandări;
- ♦ comunica rezultatele unei investigații.

Recomandări pentru profesor:

- formulați sarcina pornind de la o situație concretă;
- precizați produsul final așteptat;
- puneți la dispoziție surse adecvate;
- stabiliți criterii clare de evaluare;
- evaluați atât procesul, cât și produsul final;
- permiteți elevilor să își justifice alegerile și soluțiile.

► Autoevaluarea și evaluarea între colegi

Rolul autoevaluării și interevaluării

Cum sunt susținute de manual

→ *Autoevaluarea* îl ajută pe elev să reflecteze asupra modului în care a învățat, să își identifice punctele forte și dificultățile și să își stabilească obiective de îmbunătățire. Ea contribuie la dezvoltarea autonomiei și a responsabilității pentru propria învățare.

→ *Evaluarea între colegi* dezvoltă capacitatea de analiză, comunicare și formulare a unui feedback constructiv. Aceasta nu înlocuiește evaluarea profesorului, ci o completează.

- activitățile și sarcinile evaluative existente la finalul unităților de învățare sub titlul *Recapitulare și autoevaluare* → facilitează atât autoevaluarea, cât și evaluarea între colegi;

- *fișă de observare sistematică CINE SUNT EU?* → sprijină cunoașterea elevului de către profesor și îi oferă indicii privind modalitățile de remediere a aspectelor semnalate;

- întrebările de reflecție, sarcinile de grup indicate pe parcursul lecțiilor → favorizează aplicarea de către profesor a unor grile simple de autoevaluare sau interevaluare.

Recomandări pentru profesor:

- formulați criterii clare și ușor de înțeles;
- învățați elevii să diferențieze observația de judecata personală;
- solicitați formularea unui feedback respectuos și argumentat;
- utilizați întrebări precum: „Ce am reușit?”, „Ce trebuie să îmbunătățesc?”, „Ce strategie a fost eficientă?”.

► Feedbackul – condiție a progresului

Feedbackul are valoare atunci când este oferit la timp, este clar și indică direcția de îmbunătățire. Formulări generale precum „bine”, „greșit” sau „mai învăță” nu îl ajută suficient pe elev să progreseze.

Un feedback eficient răspunde la trei întrebări:

1. Ce a realizat corect elevul?
2. Ce trebuie îmbunătățit?
3. Care este următorul pas?

De exemplu:

„Ai identificat corect diferențele dintre cele două imagini satelitare. Pentru a completa analiza, explică factorii care au determinat aceste schimbări și formulează o concluzie privind efectele lor asupra mediului.”

Recomandări pentru profesor:

- raportați feedbackul la criteriile de evaluare;
- evidențiați atât reușitele, cât și aspectele care necesită îmbunătățire;
- formulați recomandări precise și realizabile;
- permiteți revizuirea unor produse după primirea feedbackului;
- încurajați elevul să își formuleze propriul plan de progres.

► Adaptarea evaluării la nevoile elevilor

Evaluarea trebuie să ofere tuturor elevilor posibilitatea de a demonstra ceea ce știu și ceea ce pot face. Adaptarea nu înseamnă diminuarea standardelor, ci alegerea unor modalități adecvate prin care competențele pot fi evidențiate.

Profesorul poate adapta:

- ♦ timpul acordat;
- ♦ formularea cerințelor;
- ♦ numărul și complexitatea sarcinilor;
- ♦ tipul suporturilor utilizate;
- ♦ modalitatea de prezentare a răspunsului;
- ♦ nivelul de sprijin oferit.

Diversificarea instrumentelor de evaluare permite valorificarea unor profiluri diferite de învățare și contribuie la crearea unui mediu educațional incluziv.

► Valorificarea rezultatelor evaluării

Evaluarea nu se încheie odată cu acordarea notei. Rezultatele trebuie analizate și utilizate pentru luarea unor decizii didactice.

Pe baza acestora, profesorul poate:

- relua concepte insuficient înțelese;
- propune activități remediale;
- diversifica explicațiile și suporturile;
- organiza activități diferențiate;
- oferi sarcini suplimentare elevilor care avansează mai rapid;
- ajusta ritmul și strategiile de predare.

În acest mod, evaluarea devine o componentă reală a învățării și contribuie la progresul fiecărui elev.

DE REȚINUT!

Într-o abordare centrată pe competențe, evaluarea nu urmărește numai ceea ce știe elevul, ci mai ales modul în care acesta utilizează ceea ce știe.

Manualul oferă contexte și instrumente variate pentru evaluarea progresului, însă profesorului îi revine rolul de a le selecta, adapta și valorifica în funcție de particularitățile clasei.

2.6. Manualul în practica didactică – răspunsuri la potențiale întrebări ale profesorilor

Implementarea unei noi programe școlare și utilizarea unui manual construit pe o abordare a actului didactic centrată pe dobândirea de competențe prin implicarea activ-participativă a elevului pot genera dificultăți privind organizarea activităților didactice.

Următoarele întrebări și recomandări practice au rolul de a sprijini/orienta profesorul (îndeosebi profesorul debutant) în adaptarea demersului didactic la particularitățile fiecărei clase, păstrând flexibilitatea și autonomia profesională.

1. Trebuie parcurse toate/doar sarcinile de lucru din manual?

Nu. Manualul oferă un număr diversificat de sarcini de lucru/activități de învățare care, prin conținuturile la care fac referire, sunt menite să asigure dezvoltarea competențelor specifice din programa școlară și sunt concepute pentru a răspunde diferitelor nevoi ale elevilor și contextelor de predare-învățare.

Profesorul alege/adaptează/dezvoltă/completează sarcinile de lucru/activitățile de învățare, în funcție de competențele urmărite, timpul disponibil și nivelul clasei.

Este recomandat ca fiecare lecție să includă activități de lucru/de învățare, însă nu este necesară rezolvarea tuturor exercițiilor din manual în cadrul aceleiași ore.

2. Pot schimba ordinea activităților?

Da. Ordinea propusă în manual reflectă logica unui demers didactic bazat pe explorare, analiză, explicare și aplicare. În funcție de obiectivele lecției și de particularitățile colectivului de elevi, profesorul poate adapta succesiunea activităților, cu condiția să păstreze coerența procesului de învățare și să urmărească dezvoltarea competențelor prevăzute în programă.

3. Cum gestionez lipsa conexiunii la internet?

Manualul este conceput astfel încât toate competențele prevăzute de programă să poată fi dezvoltate și în absența unei conexiuni la internet.

Resursele digitale completează activitățile din manual, dar nu condiționează desfășurarea lecției. Atunci când accesul la internet nu este posibil, profesorul poate utiliza imaginile, hărțile, graficele și celelalte materiale tipărite din manual sau resurse digitale (AMII-uri din manualul digital sau resurse web) anterior descărcate și pregătite pentru lecție.

4. Cum folosesc manualul dacă nu am tablă interactivă?

Manualul poate fi utilizat în condiții foarte diferite de dotare tehnică.

Majoritatea activităților pot fi desfășurate folosind manualul tipărit, atlasul geografic, hărțile murale, fișele de lucru și materialele realizate de profesor.

Dar, atât pentru parcurgerea tuturor conținuturilor de învățare prezentate în programa școlară, cât și pentru realizarea unor activități de învățare propuse ca exemple în acest document reglator, este necesară o minimă dotare tehnică (un calculator/laptop și un videoproector).

5. Cum diferențiez activitatea în cadrul aceleiași clase?

Manualul oferă posibilitatea adaptării sarcinilor de învățare prin selectarea activităților în funcție de nivelul de pregătire al elevilor, de potențialul lor cognitiv și aptitudinal.

Profesorul poate:

- propune exerciții cu grade diferite de dificultate;
- organiza activități individuale, pe perechi sau pe grupe;
- utiliza investigații și proiecte diferențiate;
- oferi sarcini suplimentare elevilor cu ritm rapid de învățare;
- acorda sprijin suplimentar elevilor care întâmpină dificultăți.

6. De ce sunt necesare activități de tip investigație, proiect, portofoliu?

Investigațiile, proiectele și portofoliul nu trebuie privite ca activități suplimentare, ci ca:

- modalități prin care elevii își dezvoltă competențele de cercetare, analiză și colaborare;
- oportunități și instrumente flexibile de învățare și evaluare formativă sau sumativă.

Profesorul decide modul de organizare/prezentare, frecvența realizării acestora, în funcție de obiectivele urmărite și de particularitățile clasei (portofoliul poate reuni produsele realizate pe parcursul întregului an școlar sau doar în cadrul unei unități de învățare).

7. Cum utilizez resursele digitale fără a consuma prea mult timp?

Resursele digitale trebuie integrate numai atunci când contribuie la atingerea obiectivelor lecției.

Nu este necesară utilizarea lor în fiecare oră. Uneori, analiza unei imagini din manual sau interpretarea unei hărți poate avea un impact educativ comparabil cu utilizarea unei aplicații digitale complexe.

8. Trebuie avute în vedere toate/doar metodele și instrumentarul de evaluare din manual?

Activitățile, metodele, testele propuse în manual oferă contexte variate pentru observarea și măsurarea progresului elevilor în raport cu competențele formate/dezvoltate:

- cuprind toate tipurile de itemi în structuri și proporții echilibrate și au grade diferite de dificultate;
- asigură un proces evaluativ echilibrat și optim, agreabil, facil de inserat în secvențele unui parcurs didactic sau bine definit la final de unitate de învățare.

Profesorul poate selecta, modifica și adapta itemii, astfel încât evaluarea să reflecte nivelul de structurare a competențelor specifice, nivelul de performanță urmărit și atins elevi.

9. Ce fac dacă nu reușesc să finalizez toate activitățile într-o oră?

Manualul nu impune parcurgerea integrală a tuturor activităților în cadrul unei singure lecții.

Profesorul stabilește prioritățile în funcție de competențele specifice urmărite și poate continua anumite activități în lecțiile următoare, ca temă sau în cadrul proiectelor și investigațiilor.

10. De ce este un manual „altfel”?

Manualul de Geografie pentru clasa a IX-a al Editurii Art Klett:

- prezintă o arhitectură specifică și unitară a lecțiilor;
- realizează o alfabetizare științifică funcțională bazată exclusiv pe observare, explorare, înțelegere, interpretare, aplicare și nu pe memorare și reproducere mecanică;
- cuprinde informații științifice actualizate, experiențe de învățare care vizează fapte și probleme ale prezentului;
- consideră elevii subiecții activi ai propriei lor formări;
- promovează orientările didactice actuale prin schimbările propuse la nivel de strategie didactică, design al instruirii;
- oferă instrumentele și mecanismele prin care:
 - elevul învață „să învețe”, învață „să știe” (dezvoltare la nivel cognitiv), „să facă” (dezvoltare la nivel formativ-aplicativ), „să existe” (pregătirea pentru viață, pentru inserția socio-culturală);
 - familia este parte activă a activităților și experiențelor de învățare propuse în manual și nu „spectator” al formării copilului/elevului.

DE REȚINUT!

Manualul este un instrument didactic flexibil. El oferă profesorului repere, exemple și resurse pentru organizarea procesului de învățare, fără a limita libertatea profesională în alegerea strategiilor, metodelor și modalităților de evaluare. Adaptarea demersului didactic la particularitățile elevilor rămâne una dintre responsabilitățile și competențele esențiale ale profesorului.

Manualul este o resursă curriculară de suport pentru dezvoltarea competențelor

Manualul de Geografie pentru clasa a IX-a a fost elaborat în concordanță cu noua programă școlară și răspunde cerințelor unei educații centrate pe formarea competențelor, pe învățarea activă și pe dezvoltarea capacității elevilor de a înțelege și interpreta lumea contemporană.

Conținuturile, activitățile de învățare, investigațiile, studiile de caz, aplicațiile practice și resursele digitale au fost concepute ca elemente complementare ale unui demers didactic flexibil, care poate fi adaptat contextului fiecărei clase și stilului profesional al fiecărui profesor.

Manualul nu propune un model unic de predare și nu limitează inițiativa cadrului didactic. Dimpotrivă, oferă exemple, contexte și resurse care pot fi selectate, reorganizate și valorificate creativ pentru atingerea competențelor prevăzute în programă.

Într-o societate caracterizată prin schimbări rapide și acces permanent la informație, rolul profesorului devine mai important ca oricând. Profesorul este cel care facilitează învățarea, stimulează gândirea critică, dezvoltă spiritul investigativ și îi sprijină pe elevi în construirea unei înțelegeri coerente asupra spațiului geografic și a relațiilor dintre om și mediu.

Autorii își exprimă convingerea că acest manual va reprezenta un sprijin real în activitatea didactică și va contribui la transformarea lecțiilor de geografie în experiențe de învățare relevante, interactive și apropiate de realitatea în care trăiesc elevii.

Fiecare generație de elevi învață într-un context diferit, iar școala are responsabilitatea de a răspunde acestor schimbări.

Geografia oferă elevilor posibilitatea de a înțelege lumea în care trăiesc, de a analiza relațiile dintre componentele mediului și de a lua decizii responsabile într-o societate aflată în continuă transformare.

Ne dorim ca acest manual să fie mai mult decât o sursă de informații.

El a fost conceput ca un instrument de învățare, de investigare și de reflecție, care să îi sprijine pe profesori în activitatea lor și să îi motiveze pe elevi să descopere geografia ca pe o disciplină vie, relevantă și apropiată de realitatea contemporană.

2450218351

Vă mulțumim pentru încrederea acordată și vă dorim mult succes în valorificarea acestui manual la clasă.

3. Repere privind organizarea și desfășurarea instruirii la clasa a IX-a, în anul școlar 2026 – 2027

3.1. Documente care reglementează organizarea și desfășurarea instruirii

Documentele de bază care reglementează procesul de predare-învățare-evaluare sunt următoarele:

1. *Planurile-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, aprobate prin OMEC nr. 4350 din 20.06.2025*
2. *Planurile-cadru pentru învățământul liceal special cu frecvență zi; învățământul liceal cu frecvență zi, pentru clasele cu predare a unei limbi moderne în regim intensiv/bilingv; învățământul liceal cu frecvență zi, pentru clasele cu predare a disciplinei informatică în regim intensiv; învățământul liceal cu frecvență seral/redușă, aprobate prin OMEC 6873 din 09 decembrie 2025*
3. *Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare*
4. *Programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a IX-a, anexa nr. 36 la OMEC nr. 6930/19.12.2025*
5. *Structura anului școlar 2026-2027 aprobată prin OMEC nr. 3194/9.02.2026*

Pe lângă aceste documente, pentru organizarea și desfășurarea instruirii în anul școlar 2026 – 2027 se vor avea în vedere orice alte documente, instrucțiuni, note oficiale emise de MEC.

Recomandări pentru profesor

- proiectați activitatea pornind de la
- competențele specifice;
- adaptați strategiile didactice la particularitățile clasei;
- valorificați diversitatea activităților propuse în manual;
- utilizați resursele digitale în mod echilibrat și cu un scop didactic clar;
- transformați evaluarea într-un instrument de sprijin pentru învățare;
- creați contexte prin care elevii să descopere utilitatea geografiei în viața de zi cu zi.

3.2. Modele (machete) orientative de planificare calendaristică

➔ Nota 1:

- **Modelele (machetele) de planificarea calendaristică** propuse sunt întocmite în conformitate cu:
 - Planurile-cadru pentru învățământul liceal cu frecvență zi, aprobate prin OMEC nr. 4350/20.06.2025;
 - Programa școlară pentru disciplina Geografie, clasa a IX-a, anexa nr. 36 la OMEC nr. 6930/19.12.2025;
 - structura anului școlar 2026-2027 aprobată prin OMEC nr. 3194/9.02.2026;
 - prevederile art. 89, alin. (3) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare;
 - Instrucțiunea Ministerului Educației și Cercetării nr. 8 din 1 septembrie 2025 privind aplicarea unitară a prevederilor referitoare la utilizarea timpului alocat disciplinei/domeniului de studiu;
 - metodologia de proiectare și de organizare a instruirii promovată de ghidurile metodologice de curriculum și de didactică.
- **Numărul de ore** din prezentele planificări **are o valoare orientativă** și, de asemenea, intervalul de săptămâni din structura anului școlar.
- **Planificarea activității didactice se va modifica** în acord cu intervalul de vacanță stabilit la decizia ISJ/ISMB (o săptămână în perioada 15 februarie – 7 martie 2027) și cu intervalele de derulare a programelor „Școala altfel” și „Săptămâna verde” (intervale de 5 zile consecutive lucrătoare, stabilite la nivelul fiecărei unități de învățământ, în perioada 7 septembrie 2026 – 23 aprilie 2027).

Diversificarea instrumentelor/metodelor de evaluare sugerată de programa școlară este susținută, propusă și promovată de **Geografie. Manual pentru clasa a IX-a, autori: Carmen Camelia Rădulescu, Steluța Dan, Ionuț Popa, Editura Klett, București, 2026**. Pentru o apreciere holistică a nivelului de structurare a competențelor specifice pot fi utilizate instrumentele complementare de evaluare oferite în manual: observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, investigația, portofoliul, proiectul, autoevaluarea. Totodată, manualul facilitează evaluarea autentică, centrată pe competențe, pe reflecție și pe feedback constructiv, oferind suporturi relevante și profesioniste de evaluare.

➔ Nota 2:

Planificările calendaristice pentru profilurile și specializările aferente filierei tehnologice, la care planurile-cadru alocă disciplinei Geografie un buget de timp săptămânal de o oră (TC), se vor întocmi pe baza modelului/machetei A, cu respectarea prevederilor art. 1, alin. (2), lit. c) din OMEC nr. 3194/9.02.2026 privind structura anului școlar 2026-2027, a graficului unității de învățământ privind săptămânile de stagii de pregătire practică, a deciziei ISJ/ISMB referitoare la intervalul de vacanță din perioada 15 februarie – 7 martie 2027 și a deciziei unității de învățământ cu privire la intervalele de derulare a programelor „Școala altfel” și „Săptămâna verde”

Unitatea de învățământ: ...

Profesor:

Aria curriculară: Om și societate

Disciplina: Geografie (Geografie fizică)

Clasa: a IX-a ...

Numărul de ore alocate: 1 oră/săpt.; 36 ore/an

Intervale de cursuri:

1 – 7.09.2026 – 23.10.2026

2 – 2.11.2026 – 22.12.2026 — Programul „Școala altfel” (S15)

3 – 11.01.2027 – 26.02.2027

4 – 8.03.2027 – 23.04.2027 — Programul „Săptămâna verde” (S29)

5 – 5.05.2027 – 18.06.2027

Intervale de vacanță:

– 24.10.2026 - 1.11.2026

– 23.12.2026 - 10.01.2027

– 27.02.2027 - 7.03.2027

– 24.04.2027 - 4.05.2027

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ

Geografie fizică

Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Număr de ore alocate	Săptămâna	Observații
INTERVALUL DE CURSURI 1					
I. Geografia – știința spațiului terestru	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 4.1., 4.3., 5.1., 5.5.	<i>Evaluare inițială (test inițial)</i> • Reprezentarea spațiului geografic. Utilizarea reprezentărilor cartografice Aplicație practică. Orientarea pe Glob: coordonatele geografice și măsurarea spațiului terestru • Sisteme informaționale geografice Aplicație practică. Utilizarea sistemelor de poziționare globală <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UI)</i>	1 3	1 2 – 4	
			1	5	
II. Pământul corp cosmic	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 4.1., 4.4., 5.1., 5.2.	• Pământul în Univers. Sistemul Soare - Pământ - Lună • Proprietăți fizice ale Terrei – condiții pentru viață	2	6 – 7	
<i>Timp didactic însumat la dispoziția profesorului: 1 oră</i>					
INTERVALUL DE CURSURI 2					
II. Pământul corp cosmic (continuare)	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 4.1., 4.4., 5.1., 5.2.	• Mișcările fundamentale ale Pământului și consecințele lor geografice <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UII)</i>	1	8	
			1	9	

III. Elemente de geologie – dinamica internă, resurse și riscuri	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.2., 5.5.	• Structura internă a Terrei. Minerale și roci • Dinamica internă a Terrei și fenomene asociate • Hazarduri endogene. Seismicitatea și vulcanismul <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UIII)</i>	3	10 – 12	
			1	13	
IV. Relieful – element suport al dezvoltării societății umane	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.3., 5.5.	• Forme majore ale reliefului terestru	1	S14	
<i>Timp didactic însumat la dispoziția profesorului: 2 ore</i>					
Programul „Școala altfel” - S15					
INTERVALUL DE CURSURI 3					
IV. Relieful – element suport al dezvoltării societății umane <i>(continuare)</i>	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.3., 5.5.	• Procese de modelare a suprafeței scoarței terestre • Tipuri reprezentative de relief și favorabilitatea pentru locuire. Relieful fluvial, litoral și carstic Aplicație practică. Relieful orizontului local – factor de favorabilitate sau de restrictivitate pentru comunitate <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UIV)</i>	3	16 – 18	
			1	19	
V. Atmosfera și schimbările climatice	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.3., 5.5.	• Atmosfera terestră – compoziție și structură • Factorii genetici ai climei. Elementele climatice • Zone și tipuri de climă	3	20 – 22	
<i>Timp didactic însumat la dispoziția profesorului: 2 ore</i>					
INTERVALUL DE CURSURI 4					
V. Atmosfera și schimbările climatice <i>(continuare)</i>	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.3., 5.5.	• Schimbări climatice <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UV)</i>	1	23	
			1	24	
VI. Hidrosfera - sistem dinamic	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.3., 5.5.	• Oceanul Planetar - caracteristici și dinamică • Apele continentale - resursă vitală pentru societate Studiu de caz. Managementul apelor continentale • Hazarduri hidrologice <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UVI)</i>	3	25 – 27	
			1	28	

Timp didactic însumat la dispoziția profesorului: 2 ore					
Programul „Săptămâna verde” – S29					
INTERVALUL DE CURSURI 5					
VII. Biosfera și solurile - diversitate geografică	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.4., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.4., 5.5.	• Biosfera. Diferențieri regionale • Solurile - resursă esențială a vieții pe Terra <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UVII)</i>	2	30 – 31	
			1	32	
VIII. Mediile naturale ale Terrei	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.4., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.4., 5.5. 1.1., ..., 1.5.	• Componentele mediului și relațiile dintre acestea • Mediile naturale terestre <i>Recapitulare și evaluare finală (test final)</i>	2	33 – 34	
			2	35 – 36	
Timp didactic însumat la dispoziția profesorului: 2 ore					

Notă:

- Bugetul anual de timp alocat disciplinei este de **36 ore**, din care **9 ore** reprezintă timpul didactic rezervat activităților la decizia profesorului (25%).
- În conformitate cu prevederile art. 3, alin (5) din Instrucțiunea MEC nr. 8/1.09.2025, distribuirea timpului didactic aflat la dispoziția profesorului se poate realiza fără partajarea sa în ore distincte. Modelul de planificare calendaristică propus evidențiază explicit această abordare, fiecare cadru didactic având posibilitatea să menționeze punctual în cadrul orelor de curs, în corelație cu specificul clasei, timpul didactic aflat la dispoziția sa.

Unitatea de învățământ: ...

Profesor: ...

Aria curriculară: Om și societate

Disciplina: Geografie (Geografie fizică)

Clasa: a IX-a ...

Numărul de ore alocate: 2 ore/săpt.; 72 ore/an

Intervale de cursuri:

1 – 7.09.2026 – 23.10.2026

2 – 2.11.2026 – 22.12.2026 — Programul „Școala altfel” (S15)

3 – 11.01.2027 – 26.02.2027

4 – 8.03.2027 – 23.04.2027 — Programul „Săptămâna verde” (S29)

5 – 5.05.2027 – 18.06.2027

Intervale de vacanță:

– 24.10.2026 - 1.11.2026

– 23.12.2026 - 10.01.2027

– 27.02.2027 - 7.03.2027

– 24.04.2027 - 4.05.2027

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ

Geografie fizică

Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Număr de ore alocate	Săptămâna	Observații
INTERVALUL DE CURSURI 1					
I. Geografia – știința spațiului terestru	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 4.1., 4.3., 5.1., 5.5.	<i>Evaluare inițială (test inițial)</i> • Importanța Geografiei în lumea contemporană și evoluția științei geografice • Reprezentarea spațiului geografic. Utilizarea reprezentărilor cartografice Aplicație practică. Orientarea pe Glob: coordonatele geografice și măsurarea spațiului terestru	1 6	1 1 – 4	
		• Sisteme informaționale geografice • Utilizarea imaginilor satelitare pentru analiza spațiului terestru Aplicație practică. Utilizarea sistemelor de poziționare globală <i>Recapitulare și autoevaluare</i>	1 1	4 5	
		<i>Evaluare (test secvențial UI)</i>			
II. Pământul corp cosmic	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 4.1., 4.4., 5.1., 5.2.	• Pământul în Univers. Sistemul Soare - Pământ – Lună • Explorarea Universului Studiu de caz. Misiuni spațiale • Proprietăți fizice ale Terrei – condiții pentru viață • Mișcările fundamentale ale Pământului și consecințele lor geografice	5	5 – 7	
<i>Timp didactic însumat la dispoziția profesorului: 3 ore</i>					
INTERVALUL DE CURSURI 2					

II. Pământul corp cosmic (continuare)	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 4.1., 4.4., 5.1., 5.2.	Studiu de caz. Fenomene astronomice spectaculoase <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UII)</i>	1	8	
			1	8	
			1	9	
III. Elemente de geologie – dinamica internă, resurse și riscuri	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.2., 5.5.	• Structura internă a Terrei. Minerale și roci Studiu de caz. Resursele minerale utile. Probleme de mediu asociate exploataării resurselor minerale • Dinamica internă a Terrei și fenomene asociate • Scara timpului geologic. Evoluții paleogeografice • Hazarduri endogene. Seismicitatea și vulcanismul <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UIII)</i>	6	9 – 12	
			1	12	
			1	13	
IV. Relieful – element suport al dezvoltării societății umane	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.3., 5.5.	• Forme majore ale reliefului terestru • Procese de modelare a suprafeței scoarței terestre	3	13 – 14	

Timp didactic însumat la dispoziția profesorului: 4 ore

Programul „Școala altfel” - S15

INTERVALUL DE CURSURI 3

IV. Relieful – element suport al dezvoltării societății umane (continuare)	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.3., 5.5.	• Tipuri reprezentative de relief și favorabilitatea pentru locuire. Relieful fluvial, litoral și carstic • Relieful glaciatic și relieful deșertic • Relieful antropogenic Aplicație practică. Relieful orizontului local – factor de favorabilitate sau de restrictivitate pentru comunitate <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UIV)</i>	3	16 – 17	
			1	17	
			1	18	
V. Atmosfera și schimbările climatice	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.3., 5.5.	• Atmosfera terestră – compoziție și structură • Factorii genetici ai climei. Elementele climatice • Zone și tipuri de climă Aplicație practică. Hărțile sinoptice și prognozele meteorologice • Schimbări climatice • Hazarduri climatice <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UV)</i>	7	18 – 21	
			1	22	
			1	22	

Timp didactic însumat la dispoziția profesorului: 4 ore

INTERVALUL DE CURSURI 4					
VI. Hidrosfera - sistem dinamic	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.3., 5.5.	• Oceanul Planetar - caracteristici și dinamică • Apele continentale - resursă vitală pentru societate Studiu de caz. Managementul apelor continentale • Hazarduri hidrologice • Relația hidrosferei cu celelalte geosfere <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UVI)</i>	6	23 – 25	
			1	26	
			1	26	
VII. Biosfera și solurile - diversitate geografică	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.4., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.4., 5.5.	• Biosfera. Diferențieri regionale • Managementul biodiversității • Solurile - resursă esențială a vieții pe Terra	4	27 – 28	
Timp didactic însumat la dispoziția profesorului: 3 ore					
Programul „Săptămâna verde” – S29					
INTERVALUL DE CURSURI 5					
VII. Biosfera și solurile - diversitate geografică (continuare)	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.4., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.4., 5.5.	• Hazarduri biologice Aplicație practică. Biodiversitate și soluri din orizontul local - oportunități și amenințări <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UVII)</i>	2	30	
			1	31	
			1	31	
VIII. Mediile naturale ale Terrei	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.4., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.4., 5.5.	• Componentele mediului și relațiile dintre acestea • Mediile naturale terestre • Mediile Oceanului Planetar • Degradarea mediului • Despăduririle și deșertificarea Aplicație practică. Impactul activității umane asupra mediilor naturale ale Terrei <i>Recapitulare și autoevaluare</i> <i>Evaluare (test secvențial UVIII)</i> <i>Recapitulare și evaluare finală</i>	6	32 – 34	
			1	35	
			1	35	
	1.1., ..., 1.5.		2	36	
Timp didactic însumat la dispoziția profesorului: 4 ore					

Notă:

- Bugetul anual de timp alocat disciplinei este de **72 ore**, din care **18 ore** reprezintă timpul didactic rezervat activităților la decizia profesorului (25%).
- În conformitate cu prevederile art. 3, alin (5) din Instrucțiunea MEC nr. 8/1.09.2025, distribuirea timpului didactic aflat la dispoziția profesorului se poate realiza fără partajarea sa în ore distincte. Modelul de planificare calendaristică propus evidențiază explicit această abordare, fiecare cadru didactic având posibilitatea să menționeze punctual în cadrul orelor de curs, în corelație cu specificul clasei, timpul didactic aflat la dispoziția sa.

3.3. Model orientativ de proiectare a unei unități de învățare

An școlar 2026 - 2027

Unitatea de învățământ:

Profesor:

Aria curriculară: Om și societate

Disciplina: Geografie (Geografie fizică)

Clasa: a IX-a ...

Număr de ore pe săptămână: 1 oră

PROIECTUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

Atmosfera și schimbările climatice

Număr de ore alocate: 5 ore (S20 – S24)

Conținuturi (detalii)	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
Atmosfera terestră – compoziție și structură	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.5., 3.3., 4.3.	- prezentarea caracteristicilor referitoare la compoziția și structura atmosferei utilizând terminologia specifică (1.1.) - caracterizarea atmosferei după un algoritm dat, în vederea identificării desfășurării spațiale a elementelor/fenomenelor specifice (1.2.) - rezolvarea unor sarcini de lucru cu exerciții de explicare a specificului compoziției și structurii atmosferei utilizând textele suport, ilustrațiile, graficele din manual (1.3.) - identificarea informațiilor relevante despre compoziția și structura atmosferei oferite de materialele-suport din manual, cu scopul dezvoltării capacității de a înțelege un text geografic (2.1.) - editarea structurii verticale a atmosferei, în cadrul unui soft GIS, cu scopul de a surprinde aspecte particulare ce pot fi comparate și analizate (2.5.) - interpretarea suporturilor grafice referitoare la compoziția atmosferei în scopul explicării variațiilor spațiale și temporale ale elementelor componente (3.3.) - explicarea relațiilor dintre compoziția și structura atmosferei și activitățile umane, analizând materiale-suport din manual (4.3.)	• <u>Resurse materiale:</u> Manualul tiparit Calculator Videoproiector/ Tablă interactivă • <u>Resurse digitale</u> - AMII din manualul digital*: - <i>AMII interactiv:</i> Analizez critic – pag. 49; - <i>AMII static:</i> Analizez critic – pag. 49; soft GIS • <u>Resurse de timp:</u> 1 oră (S20)	Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor Evaluare orală
Factorii genetici ai climei. Elementele climatice	1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 3.1., 3.2., 4.1., 4.4.	- realizarea de organizatori grafici/liste structurate de idei pentru prezentarea factorilor genetici și a elementelor climatice (1.1.) - descrierea unor interdependențe/legături funcționale și spațiale între factorii genetici și elementele climatice, utilizând concepte și limbaje specifice (1.2.) - prezentarea elementelor climatice utilizând concepte specifice pentru înțelegerea variabilității spațiale și temporale a acestora (1.3.)	• <u>Resurse materiale:</u> Manualul tiparit Surse bibliografice Suporturi grafice și cartografice digitale Aplicații GIS, GPS Calculator Videoproiector/	Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor Evaluare orală

		- interpretarea unor informații identificate în materialele-suport din manual cu scopul dezvoltării capacității de argumentare (2.1.) - realizarea de corelații între factorii genetici și elementele climatice, pe baza informațiilor obținute prin studierea textelor și a schemelor, ilustrațiilor și reprezentărilor cartografice din manual, în vederea dezvoltării capacității de a investiga (2.2.) - redactarea de eseuri structurate/texte cu caracter argumentativ pentru explicarea aspectelor definitorii referitoare ale factorilor genetici și ale elementelor climatice, având la bază informațiile identificate atât în manual, cât și în diferite surse bibliografice (2.3.) - realizarea unor activități cu suporturi grafice și cartografice digitale, utilizând sisteme informaționale geografice, în scopul redării evoluției spațiale și temporale a elementelor climatice (2.4.) - identificarea principalelor caracteristici ale elementelor climatice observabile în spațiul geografic local, cu scopul înțelegerii interdependențelor dintre acestea (3.1.) - interpretarea relațiilor ce se stabilesc între factorii genetici și dinamica/variabilitatea elementelor climatice, pentru evidențierea susceptibilității anumitor teritorii (3.2.) - utilizarea reprezentărilor cartografice și a aplicațiilor de tip GIS (Google Earth/Maps)/ a sistemului de poziționare globală (GPS), pentru localizarea și descrierea unor caracteristici ale elementelor climatice (4.1.) - analiza spațio-temporală a unor elemente climatice, în vederea explicării impactului acestora asupra condițiilor de viață (de exemplu: impactul radiației solare asupra rețelelor de comunicații și a sistemelor GPS etc.) (4.4.)	Tablă interactivă • <u>Resurse digitale</u> - AMII din manualul digital: - <i>AMII animate</i>: Explorez – pag. 50; Analizez critic – pag. 52; - <i>AMII interactiv</i>: Explorez – pag. 51; - <i>AMII statice</i>: Explorez – pag. 51; Analizez critic – pag. 53; Aplic – pag. 53. • <u>Resurse de timp</u>: 1 oră (S21)	
Zone și tipuri de climă	1.2., 1.3., 2.2., 2.5., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.3., 4.4., 5.1., 5.3.	- caracterizarea zonelor și tipurilor de climă după un algoritm dat, în vederea identificării desfășurării lor spațiale (1.2.) - explicarea unor deosebiri între tipurile de climă pe baza informațiilor obținute din manual și/sau din diferite surse de documentare (1.3.) - utilizarea de organizatori grafici ce prezintă conexiunile informative specifice unor tipuri de climă pentru dezvoltarea capacității de a prezenta corect aspecte reprezentative spațiului terestru (2.2.) - vizualizarea prin intermediul unor softuri de GIS a elementelor ce caracterizează anumite tipuri de climă cu scopul dezvoltarea gândirii și inteligenței spațiale (2.5.) - utilizarea platformelor sau softurilor educaționale care simulează variabilitatea spațio-temporală a elementelor climatice, în scopul înțelegerii zonelor și tipurilor de climă (3.1.)	• <u>Resurse materiale</u>: Manualul tipărit - Surse bibliografice - Suporturi cartografice digitale (hărți climatice) - Softuri GIS - Platforme/softuri educaționale - Calculator - Videoproiector/ - Tablă interactivă • <u>Resurse digitale</u> -	Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor Evaluare orală

		- analiza unor scheme logice de tip cauză-efect (factori genetici → elemente climatice → tipuri de climă) pentru crearea unor structuri cognitive specifice geografiei fizice (3.2.) - compararea tipurilor de climă din diferite regiuni geografice ale Terrei, în scopul evidențierii particularităților climatice teritoriale (3.3.) - explicarea extinderii spațiale a unor zone de climă, utilizând diferite reprezentări grafice sau cartografice (4.1.) - analiza modului în care specificul climei determină adaptări ale activităților economice la nivel local sau regional, pe baza materialelor-suport din manual și a unor imagini/prezentări video (4.3.) - analiza distribuției spațiale a tipurilor de climă, în scopul explicării favorabilității sau restrictivității acestora pentru locuire (4.4.) - realizarea unor schițe cartografice simple, prin exercițiu practic cu mijloace tradiționale și softuri GIS de bază, pentru a înțelege procesul de abstractizare și reprezentare spațială a zonelor și tipurilor de climă (5.1.) - interpretarea unor serii de date și de grafice climatice, prin analiză comparativă, pentru a identifica atât tipurile de climă, cât și tendințele de variabilitate climatică (5.3.)	AMII din manualul digital: - <i>AMII statice</i>: Analizez critic – pag. 54, 55; • <u>Resurse de timp</u>: 1 oră (S22)	
Schimbări climatice	2.2., 2.3., 3.1., 3.2., 3.3., 4.1., 4.3., 4.4., 5.3., 5.5.	- utilizarea informațiilor oferite de materialele-suport din manual pentru înțelegerea cauzelor care determină modificarea în timp și spațiu a climei Terrei (2.2.) - realizarea de dezbateri cu scopul explicării modului în care activitățile umane sunt răspunzătoare de schimbările climatice actuale (2.3.) - explicarea influenței modificărilor semnificative pe termen lung ale tuturor parametrilor meteorologici asupra naturii și societății, pentru a evidenția interdependența dintre geosfere (3.1.) - identificarea zonelor afectate de diferite schimbări climatice, în scopul înțelegerii impactului asupra comunităților umane (3.2.) - prezentarea cauzelor și efectelor schimbărilor climatice actuale, cu scopul de a înțelege relațiile existente între regimul de manifestare a elementelor climatice și activitățile umane (4.1.) - analiza modului în care schimbările climatice au impact negativ semnificativ atât asupra geosferelor naturale, cât și asupra societății, utilizând surse diferite (materialele-suport din manual, imagini, suporturi grafice și cartografice, animații video etc.) (4.3.) - rezolvarea unor situații-problemă care vizează înțelegerea impactului schimbărilor climatice, utilizând imagini, jocuri didactice de pe platforme de învățare etc., în scopul explicării problemelor lumii contemporane (4.4.) - identificarea pe hărți interactive a unor evenimente meteorologice (valuri de căldură, ploi torențiale, secetă, vânturi violente etc.), folosind aplicații	• <u>Resurse materiale</u>: Manualul tiparit Imagini Suporturi grafice și cartografice digitale Animații video Platforme/softuri educaționale Fișe de lucru/de recapitulare și autoevaluare (manual, pag. 59) Calculator Videoproiector/ Tablă interactivă • <u>Resurse digitale</u> - AMII din manualul digital: - <i>AMII animate</i>: Analizez critic – pag. 57; Aplic – pag. 58.	Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor

<i>Recapitulare și autoevaluare</i>	online, în scopul localizării zonelor afectate la nivel local și regional și pentru a explica schimbările climatice (5.3.) - realizarea unor demersuri investigative în mediul geografic local pentru a evidenția riscurile asociate schimbărilor climatice (5.5.) - <i>activități și sarcini de lucru recapitulative și evaluative (autoevaluarea și evaluarea colegială/interevaluarea) cu rol de consolidare și de aprofundare a achizițiilor; cât și de identificare a competențelor specifice insuficient dezvoltate/deficiențelor de învățare și planificarea de activități remediale/de recuperare (la nivel de clasă/grup de elevi/elev).</i>	• <u>Resurse de timp:</u> 1 oră (S23)	
<i>Evaluare</i>	- <i>sarcini de evaluare cu rol de a identifica:</i> - <i>măsura în care s-au dezvoltat competențele specifice asumate (la nivel de clasă/grup de elevi/elev)</i> - <i>capacitatea elevilor/elevului de a folosi toate funcțiile cognitive, dar și abilitățile dobândite</i>	• <u>Resurse materiale:</u> Manualul tiparit (Test secvențial - pag. 60) • <u>Resurse de timp:</u> 1 oră (S24)	

*AMII din manualul digital = Activitățile multimedia interactive de învățare existente în ediția digitală Geografie. Manual pentru clasa a IX-a, autori: Carmen Camelia Rădulescu, Steluța Dan, Ionuț Popa, Editura Art-Klett, București, 2026

Notă:

- Modelul de **proiectare a unității de învățare** „**Atmosfera și schimbările climatice**” este realizat în conformitate cu metodologia de proiectare și de organizare a instruirii promovată de ghidurile metodologice de curriculum și didactică și corespunde cu planificarea calendaristică anuală.
- Proiectarea unității de învățare cuprinde exemple de **activități de învățare**, derivate din competențele specifice prevăzute în programa de geografie pentru clasa a IX-a; ordinea de prezentare a activităților de învățare corespunde cu numerotarea/marcarea competențelor specifice în programa școlară, nu reflectă succesiunea activităților/sarcinilor de lucru din cadrul lecției/demersului didactic.
- Pentru **activitățile de recapitulare și autoevaluare** pot fi utilizate exercițiile/aplicațiile de la pagina 59 din Geografie. Manual pentru clasa a IX-a, autori: Carmen Camelia Rădulescu, Steluța Dan, Ionuț Popa, Editura Art-Klett, București, 2026.
- Pentru **evaluarea scrisă** poate fi utilizat testul propus la pagina 60 de Geografie. Manual pentru clasa a IX-a, autori: Carmen Camelia Rădulescu, Steluța Dan, Ionuț Popa, Editura Art-Klett, București, 2026.

PROIECT DE LECȚIE

Profesor:

Unitatea de învățământ:

Disciplina: **Geografie (Geografie fizică)**

Clasa: **a IX-a**

Unitatea de învățare: **Atmosfera și schimbările climatice**

Unitatea elementară de învățare (lecția): **Atmosfera terestră – compoziție și structură**

Categoria de lecție: **mixtă/combinată (dobândire de noi cunoștințe, formare de priceperi și deprinderi - aptitudini, abilități - intelectuale)**

I. PROIECTAREA INSTRUIRII

A. Elemente de referință

1. Finalitățile de învățare ale lecției

a. Competențe specifice vizate: 1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.5., 3.3., 4.3.

b. Elemente ale competențelor (formulări minimale):

Cunoștințe (dimensiunea cognitivă):

- Cunoașterea caracteristicilor generale ale atmosferei (localizare, formă, masă, limite) și a particularităților sale specifice privind compoziția și structura verticală.
- Înțelegerea specificității atmosferei ca geosferă terestră și a interacțiunilor sale cu celelalte geosfere.
- Utilizarea unei terminologii adecvate pentru prezentarea, descrierea, analizarea, explicarea și relaționarea spațio-temporală a principalelor aspecte ce definesc compoziția și structura atmosferei.
- Investigarea și ierarhizarea elementelor definitorii pentru compoziția și structura atmosferei după un algoritm dat.
- Utilizarea cunoștințelor dobândite la alte discipline/științe (Fizică, Chimie, Biologie, Matematică) pentru prezentarea anumitor aspecte privind compoziția și structura atmosferei.

Abilități (dimensiunea procedurală):

- Identificarea caracteristicilor generale ale atmosferei și particularităților sale specifice privind compoziția și structura verticală pe baza informațiilor oferite de infografice, grafice, imagini.
- Prezentarea caracteristicilor generale ale atmosferei.
- Analiza și interpretarea compoziției atmosferei.
- Analiza structurii atmosferei și compararea stratelor din perspectiva extinderii și a proprietăților fizice și chimice.
- Construirea unor demersuri apreciative/explicative/argumentative, utilizând terminologia adecvată.
- Parcurgerea unor demersuri noi de explorare, analiză critică, argumentare, explicare.
- Interpretarea unor informații prezentate sub formă grafică.
- Rezolvarea unor situații dilematice/situații problemă.
- Utilizarea resurselor tehnologice ca instrumente moderne de învățare.

Atitudini (dimensiunea atitudinală):

- Învățarea activă prin participare directă și reflexivă.
- Învățarea prin cooperare și colaborare.
- Dezvoltarea autonomiei de învățare.
- Dezvoltarea capacității de comunicare, de argumentare, de manifestare a spiritului critic, deschis și creativ.
- Consolidarea gândirii critice și a gândirii sistemice.
- Efectuarea unei sarcini de lucru în timpul acordat.
- Interes pentru aplicarea în viața cotidiană a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor dobândite la geografie.

2. Elemente anterioare ale instruirii - conținuturi, abilități (condiții prealabile)

- elevii au cunoștințe anterioare legate de atmosfera terestră;
- elevii sunt familiarizați cu sarcini de lucru/activități de învățare bazate observare, explorare, analiză critică, aplicare, citirea și interpretarea informațiilor oferite de suporturile infografice și grafice.

3. Resurse educaționale:

a. **Metode:** observația, conversația (dirijată și euristică), discuția (pe grupe/perechi, frontală/ individuală), explicația, brainstorming-ul, problematizarea, demersul argumentativ, lucrul cu manualul, explorarea și analiza critică a imaginilor, a informației scrise și digitale din manual, a suporturile grafice, reflecția critică.

b. **Mijloace:**

- *resurse materiale/obiectuale:* manualul tipărit; calculator, videoproiector (sau tablă interactivă);
- *resurse digitale:* manualul digital (AMII interactiv: Analizez critic – pag. 49; AMII static: Analizez critic – pag. 49), softuri GIS (de exemplu ArcGIS Earth);
- *resurse de timp:* o oră.

c. **Forme de organizare a instruirii:** întrebări/activități de învățare/sarcini de lucru frontale, pe grupe/perechi, individuale.

4. Strategia didactică:

- centrată pe:

- implicarea activă a elevilor și adaptarea/diferențierea sarcinilor de lucru/activităților de învățare la particularitățile elevilor (capacitate de învățare, ritm de gândire și acțiune, abilități, motivații, interese, aptitudini etc.) și interacțiunea permanentă profesor-elev;
- o abordare metodologică flexibilă care să faciliteze atât construcția progresivă a cunoștințelor și consolidarea aptitudinilor/abilităților, cât și alternarea formelor de activitate/de organizare a instruirii;
- predominant conversativă și explicativă, bazată pe învățarea prin descoperire, învățarea problematizată, exploatarea manualului tipărit și digital, a diferitelor suporturi de instruire (grafice, aplicații GIS), a informațiilor dobândite la alte discipline școlare și a experiențialului cotidian).

B. Componente ale instruirii

1. Conținuturi esențiale (sistemul de idei majore/principale)

- Caracteristicile generale ale atmosferei (individualitatea ca geosferă terestră, evoluție, formă, masă, limite)
- Compoziția atmosferei (gaze, vapori de apă și aerosoli)
- Structura atmosferei (cinci strate, cu proprietăți fizice și chimice diferite, între care sunt zone de demarcație denumite „pauze”)

2. Predare-învățare

Profesorul: organizează și dirijează instruirea*, interacționează permanent cu elevii, conduce conversația, dialogurile dintre elevi, demersurile de explorare, de analiză critică și oferă permanent feed-back.

* Pentru optimizarea instruirii, profesorul se asigură de existența în sala de clasă a unui calculator, videoproiector/tabla interactivă și deschide manualul digital; de asemenea poate pregăti, în prealabil, un suport vizual pe care să-l folosească (prezentare PowerPoint/Prezi etc.).

Elevul: interacționează permanent cu profesorul, cu suporturile de instruire din manualul tipărit și manualul digital; procesează în mod activ informațiile prin rezolvarea sarcinilor de lucru/activităților de învățare bazate pe observare, explorare dirijată, analiză critică; participă la discuții și formulează opinii/întrebări/răspunsuri; interpretează suporturile vizuale (infografice, grafice) și digitale; argumentează/explică, realizează conexiuni spațio-temporale.

Activități de învățare utilizate pentru atingerea competențelor specifice asumate - referențial minimal (activitățile de învățare sunt asociate competențelor specifice din programa școlară și nu reflectă ordonarea acestora în contextul demersului didactic)

- prezentarea caracteristicilor referitoare la compoziția și structura atmosferei utilizând terminologia specifică (1.1.)
- caracterizarea atmosferei după un algoritm dat, în vederea identificării desfășurării spațiale a elementelor/fenomenelor specifice (1.2.)
- rezolvarea unor sarcini de lucru cu exerciții de explicare a specificului compoziției și structurii atmosferei utilizând textele suport, ilustrațiile, graficele din manual (1.3.)
- identificarea informațiilor relevante despre compoziția și structura atmosferei oferite de materialele-suport din manual, cu scopul dezvoltării capacității de a înțelege un text geografic (2.1.)
- editarea structurii verticale a atmosferei, în cadrul unui soft GIS, cu scopul de a surprinde aspecte particulare ce pot fi comparate și analizate (2.5.)
- interpretarea suporturilor grafice referitoare la compoziția atmosferei în scopul explicării variațiilor spațiale și temporale ale elementelor componente (3.3.)

- explicarea relațiilor dintre compoziția și structura atmosferei și activitățile umane, analizând materiale-suport din manual (4.3.)

Extinderi și dezvoltări

- Prin multiple transferuri reciproce de materie și energie, atmosfera influențează unele caracteristici ale celorlalte geosfere terestre și ale societății și, la rândul său, suportă influența acestora (îndeosebi la nivelul compoziției).
- Prin caracteristicile sale legate de compoziție și structură, atmosfera este geosfera care a permis apariția și evoluția vieții pe Terra.
- Evoluția din ultimele decenii ale compoziției atmosferei (creșterea ponderii dioxidului de carbon în volumul total de gaze, creșterea conținutului de aerosoli de origine antropică) este determinată de activitățile umane conduce la perturbări și modificări climatice.

Conexiuni intradisciplinare: Geografie, clasa a V-a.

Conexiuni interdisciplinare: Fizică, Chimie, Biologie, Matematică.

Dimensiunea digitală: Lărgirea componentelor cognitiv-formativ-aplicative ale instruirii prin exploatarea activităților multimedia interactive de învățare (AMII) din manualul digital, a diferitelor softuri GIS.

3. Evaluarea rezultatelor instruirii

Urmărește identificarea/măsurarea nivelului de realizare a competențelor specifice prin:

- evaluarea achizițiilor cognitive dobândite (dimensiunea cognitivă: cunoaștere, aplicare, raționament);
- evaluarea gradului de structurare a abilităților și atitudinilor urmărite (dimensiunea procedurală și, respectiv, atitudinală).

Metode:

- observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor;
- autoevaluarea, interevaluarea;
- aprecieri verbale individuale și colective.

Ce dovezi există că elevii au dobândit noi achiziții?

- *de conținut:* răspunsurile la întrebări, rezolvarea sarcinilor de lucru;
- *de utilizare a operațiilor gândirii:* argumentele formulate, modul de prezentare/explicare a elementelor și fenomenelor studiate;
- *de structurare a unor abilități și atitudini:* nivelul de implicare și de asumare a responsabilității în realizarea sarcinilor de lucru/activităților de învățare, de respectare a regulilor de comunicare în echipă/grup și a timpului etc.

II. DESFĂȘURAREA INSTRUIRII

1. Designul instruirii (succesiunea activităților de predare-învățare)

a. Activitatea profesorului:

- captează atenția, prezintă subiectul noii lecții și finalitățile de învățare ale lecției;
- prezintă un material-stimul și organizează demersul cognitiv pe baza acestui material-stimul;
- dirijează învățarea:
 - orientează elevii spre rezolvarea sarcinilor de lucru; formulează întrebări-pivot, oferă sprijin și recomandări;
 - definește și explică, prin interacțiune permanentă cu elevii, noile informații referitoare la atmosfera terestră;
 - sprijină elevii în rezolvarea sarcinilor primite;
 - ajută elevii să esențializeze observațiile și să le exprime verbal;
 - ajută elevii la procesarea informațiilor;
- asigură feedback permanent;
- asigură retenția (fixarea celor învățate prin asigurarea repetiției și prin organizarea grafică a informațiilor*) și transferul de informații (demonstrarea de către elevi a faptului că au dobândit/format/structurat competența vizată);
- sprijină elevii în utilizarea device-urilor personale pentru accesarea activităților multimedia interactive de învățare din manualul digital și/sau deschide și proiectează aceste activități;
- oferă explicații/detalii privind utilizarea softului GIS;
- realizează evaluarea continuă pe tot parcursul lecției.

**Pentru organizarea grafică a informațiilor se pot folosi diferite scheme logice (organizatori grafici).*

b. Activitatea elevului

A. Rezolvarea unor sarcini de lucru/activități de învățare:

→ Caracteristicile generale ale atmosferei

• Explorare (Explorez - pag. 48)

- studiază și interpretează analitic infograficul oferit;
- identifică caracteristicile generale, formulează opinii argumentate, procesează activ informațiile oferite de enunțul ancoră explicativ și de infografic.

→ Compoziția atmosferei

• Analiză și gândire critică (Analizez critic – sarcinile de lucru 1 și 2, pag. 48 și 49)

- identifică alcătuirea atmosferei, analizează graficele (imaginile a și b), descoperă noi informații, explică, comunică, colaborează și cooperează cu colegii pentru rezolvarea sarcinilor de lucru/activităților de învățare;
- accesează softul GIS, rezolvă sarcini de lucru.

→ Structura atmosferei

• Analiză și gândire critică (Analizez critic – sarcina de lucru 3, pag. 49)

- citește textul ancoră explicativ, studiază infograficul, descoperă noi informații, analizează, explică, comunică, colaborează și cooperează cu colegii pentru rezolvarea sarcinilor de lucru/activităților de învățare;
- accesează manualul digital (AMII interactiv - pag. 49, AMII static - pag. 49), softul GIS, rezolvă sarcini de lucru.

• Reține (Rețin – pag. 49)

- procesează activ informația, reflectă asupra noilor achiziții, înțelege și reține.

• Aplică/Operează cu noile achiziții (Aplic - pag. 49)

- argumentează, aplică cunoștințe dobândite în rezolvarea sarcinii de lucru.

• Explică (Explic – pag. 49)

- formulează opinii argumentate care să explice realitățile geografice prezentate, comunică, colaborează și cooperează cu colegii pentru rezolvarea sarcinilor de lucru 1 și 2.

B. Activități conexe sarcinilor de lucru:

- răspunde la solicitările profesorului, își fixează informația;
- ascultă, înțelege și reține explicațiile profesorului;
- formulează întrebări/neclarități, opinii argumentate;
- participă activ la discuții, își exprimă liber și creativ opiniile;
- notează pe caiet ideile principale/completează organizatorul grafic.

2. Evaluarea

Se realizează prin:

- *Evaluare orală* formativă/continuă, pe tot parcursul lecției, pentru stimularea și intensificarea învățării, pentru asigurarea permanentă a feed-back-ului (răspunsurile, opiniile, argumentele elevilor în urma activităților de explorare, analiză critică, aplicare, ofertate de manual).

Criteriile pentru evaluarea orală vizează:

- *conținutul*: corectitudinea și complexitatea informației, utilizarea corectă a termenilor, calitatea formulărilor/exemplelor/argumentelor/explicațiilor;
- *modul de prezentare a conținutului*: claritate, coerență, concizie etc.
- *Aprecieri calitative* (individuale/colective) privind abilitățile și/sau atitudinile formate prin realizarea sarcinilor de lucru/activităților de învățare.
- *Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor.*
- *Autoevaluarea/Interevaluarea.*

Bibliografie selectivă:

- Mândrut O., Dan S., *Didactica geografiei*, Editura Corint Educațional, București, 2014
- Mândruț O., Dan S., *Geografie - curriculum școlar. Ghid metodologic pentru învățământul preuniversitar*, Editura Corint Educațional, București, 2015
- Mândruț O. (coord.), *Didactică și Curriculum – elemente inovative actuale*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2013
- Rădulescu C.C., Dan S., Popa I., *Geografie. Manual pentru clasa a IX-a*, Editura Art Klett, București, 2026